

РЕЦЕНЗІЇ

Віктор Колісник

доктор юридичних наук, професор,
суддя Конституційного Суду України

Федір Веніславський

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного права України
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ДОСВІДУ КОНСТИТУЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У РЕСПУБЛІЦІ БІЛОРУСЬ

У сучасному полікультурному та багатополлярному світі кожна національну конституцію, безумовно, можна і слід розглядати передусім як формалізоване закріплення системи світоглядних цінностей народу, концентроване вираження його національно-культурної самобутності та політико-правової ідентичності. Адже зміст конституційних приписів та загальна спрямованість конституційного регулювання дають змогу сформулювати достатньо повне уявлення про засади конституційного ладу, ієрархію суспільних цінностей, правову, політичну й економічну системи держави, спрямованість її внутрішньої і зовнішньої політики, особливості організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування тощо. А з огляду на сучасний конституційно-правовий розвиток України, що супроводжується перманентним процесом конституційного реформування, пошук найбільш оптимальних моделей конституційної регламентації різних сфер суспільного життя, вивчення та врахування зарубіжного досвіду, як позитивного, так і негативного, набуває для України вкрай важливого значення. У зв'язку з цим істотний науковий інтерес для фахівців у галузі конституційного права України, для конституційно-правової науки та вітчизняної практики державотворення загалом становить “Коментар до Конституції Республіки Білорусь” у двох томах І. Пляхимовича¹.

У своїй науково-практичній праці білоруський учений-конституціоналіст на основі сучасних наукових теорій, розуміння сучасного консти-

¹ Пляхимович И. И. Комментарий к Конституции Республики Беларусь: в 2 т. / И. И. Пляхимович. – Минск : Амалфея, 2015.

туціоналізму, системно проаналізував текст Конституції Республіки Білорусь, розкрив зміст і спрямованість правового регулювання кожної з її статей, акцентувавши особливу увагу на специфіці їх застосування у процесі поточного нормотворення та правореалізації. При цьому автор не обмежується формально-логічним і телеологічним способами розкриття змісту конкретної конституційної норми, а на основі системного, історичного та порівняльно-правового методів наукового пізнання аналізує історію виникнення та розвитку відповідного сегменту правового регулювання, досліджує зарубіжний конституційно-правовий досвід, вказує на існуючі проблеми вітчизняної конституційної регламентації та пропонує можливі шляхи їх вирішення, формулює обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення конституційного тексту, що, з одного боку, свідчить про його зваженість як дослідника, а з другого – про неабияку наукову сміливість.

Позитивною рисою “Коментаря до Конституції Республіки Білорусь” є використання під час його написання існуючої практики діяльності Конституційного Суду Республіки Білорусь. Як свідчить зміст постатейних матеріалів, І. Пляхимович приділив особливу увагу висновкам і рішенням Конституційного Суду Республіки Білорусь, їх критичному аналізу та впливу на розуміння достеменного змісту конституційних норм, на їх правильне практичне застосування, на забезпечення юридичного верховенства, правої охорони і захисту Конституції загалом. Зокрема, автор системно аналізує конкретні підстави визнання неконституційними законів та підзаконних нормативно-правових актів Республіки Білорусь, наводить численні приклади відповідних рішень Конституційного Суду Республіки Білорусь.

Окремо слід вказати на таку характерну особливість “Коментаря до Конституції Республіки Білорусь”, як ґрунтовний аналіз впливу на праворозуміння та правозастосування у Республіці Білорусь рішень Європейського суду з прав людини, інших міжнародних правозахисних інституцій. Науково-практичний коментар І. Пляхимовича до переважної більшості конституційних положень, які прямо чи опосередковано стосуються прав і свобод людини, свідчить про використання у процесі розкриття їх змісту досвіду Європейського суду з прав людини, базових цінностей європейського конституціоналізму загалом.

“Коментар до Конституції Республіки Білорусь” у двох томах І. Пляхимовича в багатьох випадках змушує по-новому подивитися на особливості конституційно-правової регламентації в Республіці Білорусь, насамперед – у сфері закріплення і гарантування прав та свобод людини, на практику конституційного правозастосування, на специфіку організації

Віктор Колісник, Федір Веніславський

та функціонування публічної влади в Республіці Білорусь. Для українських фахівців, можливо, стане корисним аналіз позитивного впливу конституційного регулювання Республіки Білорусь на забезпечення сталого економічного розвитку, на інноваційну модернізацію економіки зі збереженням певного рівня соціальних стандартів життя сучасного білоруського суспільства.

“Коментар до Конституції Республіки Білорусь” є помітною подією у науковому житті Республіки Білорусь та може бути цікавим як для вчених-конституціоналістів, які займаються дослідженням різних аспектів вітчизняної державно-правової дійсності, так і для широкого загалу правознавців, представників владних інституцій та громадських організацій України.

Пляхимович И. И. Комментарий к Конституции Республики Беларусь: в 2 т. / И. И. Пляхимович. – Минск : Амалфея, 2015. – Т. 1. – 1224 с.

Предлагаемое издание является научно-практическим комментарием к Конституции Республики Беларусь. Исходя из анализа самого конституционного текста, с использованием научных теорий, решений Конституционного Суда Республики Беларусь, Европейского суда по правам человека и других правозащитных органов, международно-правовых норм, а также национального и зарубежного законодательства подробно раскрываются содержание и смысл каждой статьи, главы, раздела Основного Закона. Уделено внимание состоянию и возможным направлениям совершенствования отечественного конституционализма.

Комментарий адресуется широкому кругу читателей – научным работникам, представителям государственных органов и общественных формирований, студентам и преподавателям, всем, кому не безразлично правовое и государственное развитие Беларуси.

В томе 1 комментируются положения Конституции в части преамбулы, разделов I «Основы конституционного строя», II «Личность, общество, государство», III «Избирательная система. Референдум». Приложение содержит полный текст Конституции.

Пляхимович И. И. Комментарий к Конституции Республики Беларусь: в 2 т. / И. И. Пляхимович. – Минск : Амалфея, 2015. – Т. 2. – 984 с.

В томе 2 комментируются положения Конституции в части разделов IV «Президент, Парламент, Правительство, суд», V «Местное управление и самоуправление», VI «Прокуратура. Комитет государственного контроля», VII «Финансово-кредитная система Республики Беларусь», VIII «Действие Конституции Республики Беларусь и порядок ее изменения», IX «Заключительные и переходные положения». Полный текст Конституции дан в приложении.